

Päätös eläinlääkintähuoltolain 9 § mukaisesta kunnallisten eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun laajuudesta ja 17 § mukaisista täydentävistä palveluista

Ympäristöterveyslautakunta 25.11.2025 § 21
617/11.02.05/2025

Valmistelija

ympäristöterveysjohtaja Kaisa Hartikainen, puh. 044 740 1435 ja vt.
vastaava eläinlääkäri Joni Pulliainen, puh. 044 740 1423

Tausta

Voimassa olevan eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 11 §:n mukaan kunnan on järjestettävä arkipäivisin virka-aikana peruseläinlääkäripalvelu asukkaidensa pitämiä kotieläimiä varten sekä sellaisten yhteisöjen pitämiä kotieläimiä varten, joilla on kotipaikka kunnan alueella. Muita kotieläimiä kuin hyötyeläimiä varten palvelu on kuitenkin järjestettävä vain, jos palvelua ei ole muuten saatavilla. Lisäksi kunnan on järjestettävä kiireellistä eläinlääkäripalvelua alueellaan olevia kotieläimiä varten kaikkina vuorokaudenaikoina.

Uusi eläinlääkintähuoltolaki (285/2023) tulee voimaan 1.1.2026.

Uuden eläinlääkintähuoltolain tarkoituksena on edistää ja ylläpitää eläinten terveyttä ja hyvinvointia sekä kansanterveyttä erityisesti varmistamalla eläinlääkäripalvelujen laatu sekä turvaamalla julkisen vallan toimenpitein yhdenvertaiset, toimivat ja kohtuuhintaiset eläinlääkäripalvelut koko maassa.

Uusi laki määrittää kuntien lakisääteisen eläinlääkäripalveluiden järjestämisvastuun vanhaa lakia selkeämmin. Muutoksia ei tule velvoitteisiin eläinten hyvinvoinnin, eläintautien, merkinnän ja rekisteröinnin, sivutuotteiden sekä tuonnin ja viennin valvonnan osalta.

Uuden lain 9 §:n mukaan järjestäjän tulee määrittää järjestämisvastuun laajuus alueellisten tarpeiden perusteella. Lain 17 §:n mukaan järjestäjä voi tuottaa perustellusti ja rajoitetusti myös järjestämisvastuuta täydentäviä palveluita. Nämä täydentävät palvelut on hinnoiteltava markkinaperusteisesti.

Lisäksi järjestäjän tulee tehdä SGEI-lain (2012/21/EU) mukainen päätös, jolla turvataan yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvät palvelut. Tämä päätös tulee tehdä, jos markkinoiden toiminta on puutteellista ja viranomainen haluaa turvata kaikissa olosuhteissa kansalaisille tärkeän palvelun saatavuuden. Päätös on voimassa enintään 10 vuotta, mutta sitä päivitetään tarvittaessa tilannearvion perusteella.

Nykytilanne

Siilinjärven ympäristöterveyspalvelut järjestää omana tuotantona eläinlääkäripalvelut yhteistoimintasopimukseen perustuen Siilinjärven, Lapinlahden, Rautavaaran, Kaavin ja Tuusniemen kuntien alueella.

Lisäksi Siilinjärven ympäristöterveyspalveluilla on kuntien välisen sopimuksen perusteella nykyisen eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 10 §:n, 11 §:n (vain suurelaimet, pl. Karttula), 11 §:n (muu Kuopion alue), 12 §:n (vain suurelaimet, pl. Karttula), 13 §:n (vain suurelaimet, pl. Karttula) ja 15

§:n 1. mom. sekä 3. mom. mukainen järjestämisvastuu Kuopion kaupungin alueesta.

Kuopion kaupungilla puolestaan on kuntien välisen sopimuksen perusteella Siilinjärven ympäristöterveyspalveluiden yhteistoiminta-alueen järjestämisvastuu nykyisen eläinlääkintähuoltolain 13 §:n mukaisesta virka-ajan ulkopuolisesta pieneläinpäivystyksestä. Tämä hankitaan ostopalveluna tällä hetkellä Evidensia Eläinlääkäripalvelut Oy:ltä (Evidensia Savon Murre, Kuopio).

Tällä hetkellä Siilinjärven ympäristöterveyspalveluiden eläinlääkintähuollossa on 14 praktikkoeläinlääkärin ja neljä valvontaeläinlääkärin virkaa, yksi vastaavan eläinlääkärin virka sekä kolme vastaanottoapulaisen työtehtävää. Alueella sijaitsee seitsemän vastaanottoa, joista Rautavaaran ja Tuusniemen vastaanotot toimivat ajanvarausperusteisesti keskiviikkoisin. Vehmersalmen vastaanotolla työskentelee yksi praktikkoeläinlääkäri, muut vastaanotot (Siilinjärvi-Maaninka, Lapinlahti, Nilsia-Rautavaara ja Kaavi) ovat yhteisvastaanottoja. Kaavin yhteisvastaanotolla työskentelee yksi ja Siilinjärven-Maaningan yhteisvastaanotolla kaksi vastaanottoapulaista. Valvontaeläinlääkärien toimipiste sijaitsee Siilinjärven-Maaningan yhteisvastaanotolla, vastaavan eläinlääkärin Lentokapteenissa Toivalassa.

Peruseläinlääkäripalvelua ja eläinten terveydenhuolto-ohjelman mukaisia käyntejä tarjotaan virka- ja aukioloaikojen puitteissa jokaisella vastaanotolla. Kiireellistä eläinlääkäriapua tarjotaan virka- ja aukioloaikojen lisäksi suurelainten osalta kahdella eri päivystysalueella, joissa molemmissa päivystää kerrallaan yksi praktikkoeläinlääkäri. Valvontatehtävien osalta työt on jaettu valvontaeläinlääkärien ja vastaavan eläinlääkärin kesken. Praktikkoeläinlääkärit osallistuvat tarpeen mukaan myös valvontatehtäviin.

Eläinlääkintähuollon nykyinen järjestämistapa on osoittautunut toimivaksi ja ympärivuorokautiset palvelut on pystytty tuottamaan toimintavarmasti.

Palvelutarpeen arviointi

Siilinjärven ympäristöterveyspalveluiden palvelutarpeen arviointi on toteutettu oman resurssitarpeen (oman tuotannon ylläpitäminen) ja yksityisen toiminnan laajuuden määrittämisellä. Liitteenä viimeisin resurssitarpeen arviointi. Yksityisen toiminnan laajuuden määrittämiseksi alueella on tehty markkinakysely, josta tarkemmin alla.

Alueellinen markkinatilanne

Järjestämisvastuun määrittämiseksi Siilinjärven ympäristöterveyspalvelut teki kyselytutkimuksen kesä-heinäkuussa 2025 alueella eläinlääkäripalveluja tarjoaville toimijoille. Kysely lähetettiin 14 toimijalle, joista 11 vastasi kyselyyn. Vastauksia saatiin perustason (6 kpl), erikoistason (4 kpl), hevosklinikan (1 kpl) ja eläinsairaalan (1 kpl) palveluita tuottavilta toimijoilta.

Alueella toimivilla pieneläinklinikoilla on töissä keskimäärin 1–4 eläinlääkärinä ja 0–7 kpl muuta henkilöstöä. Suurimmalla toimijalla henkilökuntaa on reilusti enemmän. Suurelaimia pitopaikoissa hoitavilla toimijoilla on keskimäärin 1–3 eläinlääkärinä ja 0–2 kpl muuta henkilökuntaa. Palvelut kattavat perustason toimenpiteitä sekä erikoistoimenpiteitä (6–7 toimijaa). Yksi toimija tarjoaa myös kiertävää pieneläinpalvelua.

Kaikki vastanneet toimijat arvioivat heidän peruspalveluiden olevan kohtuuhintaisia. Suurin osa toimijoista tarjoaa palveluita vain virka-aikana, osa myös iltaisin. Alueella on vain yksi läpi vuorokauden pieneläinpalveluita tarjoava toimija. Vain muutamat toimijat pystyivät vastaanottamaan kiireellisiä pieneläinpotilaita samana päivänä niille erikseen varatuilla ajoilla. Suurin osa pystyi, mikäli aikoja oli vielä vapaana. Kiireettömiä palveluita oli saatavilla useimmiten viimeistään seuraavalla viikolla. Suun terveydenhuollon osalta aikoja oli saatavilla vaihtelevasti, viimeistään muutaman kuukauden sisällä. Osa ei tarjoa lainkaan suun terveydenhuollon palveluita.

Laboratoriovalmius kattoi pääsääntöisesti peruslaboratorion palvelut. Vain kaksi toimijaa ilmoitti tarjoavansa virtsa- ja ulostenäytetutkimuksia. Yksi toimija pystyi tarjoamaan myös erikoiskemian palveluita. Ultra- ja röntgenlaitteistoa oli monella toimijalla käytössä, hammaslaitteisto ja inhalaatioanestesia hieman pienemmän osalla. Tähystys- ja TT-palveluita löytyi vain harvalta.

Useimmat toimijat arvioivat tuottavansa 0–10 % alueen perustason palveluista. 64 % koki kunnan palvelut omaa toimintaansa tukevana toimintana. Ainoastaan yksi pieneläinpalveluita tarjoava toimija koki kunnan palvelut kilpailevana toimintana, he arvioivat tuottavansa muita laajemmin alueen palveluita. Nauta- ja hevospuolelta löytyi 2 kpl toimijoita, jotka kokivat kunnan toiminnan kilpailevana. He arvioivat tuottavansa 0–10 % alueen peruspalveluista. Suurin osa toimijoista ei suunnittele laajentavansa palveluvalikoimaa tai aukioloaikoja lähitulevaisuudessa.

Oman tuotannon ylläpitämisen tarpeet

Tarkempi erittely omaan tuotantoon tarvittavista resursseista liitteenä. Eläinlääkintähuollon järjestämisessä on otettava huomioon äkilliset poissaolot, työn kuormittavuuden hallinta ja lepoaikojen toteutuminen. Lisäksi ensi vuodesta alkaen on otettava huomioon uuden eläinlääkintähuoltolain määrittelemät järjestäjän velvollisuudet.

Lain 3 §:n mukaan järjestäjä huolehtii alueellaan eläinlääkäripalvelujen sekä elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan ja kunnaneläinlääkärille säädettyjen tehtävien hoidon järjestämisestä siten kuin ko. laissa säädetään. Järjestäjän tehtävistä huolehtii lautakunta tai muu monijäseninen toimielin. Siilinjärven yhteistoiminta-alueella järjestäjänä on Siilinjärven kunnan ympäristöterveyslautakunta ja Kuopion kaupungilla ympäristö- ja rakennuslautakunta.

Uuden eläinlääkintähuoltolain 7 §:n mukaan järjestäjällä on oltava tarpeellinen määrä kunnaneläinlääkärin virkoja.

Eläinlääkäripalveluja tarjoavan kunnaneläinlääkärin virkaan tulee kuulua tarpeen vaatima ainakin ajoittainen osallistuminen maan eläintautivalmiuteen ja kiireelliseen eläinsuojeluvalvontaan liittyviin tehtäviin.

Lain 8 §:n on lueteltu eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut, jotka turvataan tarvittavilta osin julkisen järjestämisvastuun kautta:

- 1) yleistutkimus ja terveydentilan arviointi eläinten terveyden todentamiseksi;

- 2) kissojen ja koirien tunnistusmerkintä;
- 3) eläinterveyskäynnit, joista säädetään tarttuvista eläintaudeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveyssäännöstö") annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU)2016/429 25 artiklassa, sekä elintarviketuotantoa varten pidettävien eläinten pitopaikoissa tehtävät terveydenhuoltokäynnit ja terveydenhuoltosuunnitelmat;
- 4) rokotus;
- 5) loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet;
- 6) suun terveydenhuoltoon liittyvät välttämättömät perustoimenpiteet tai, jos se on toimenpiteen laajuus tai vaativuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista, jatkohoitoon lähettäminen;
- 7) sarvien ja sarven aiheiden poistaminen naudoilta ja vuohilta;
- 8) lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito elintarviketuotantoa varten pidettäville naudoilta, sioille, lampaille, vuohille ja poroille;
- 9) kastraatio naudalle, sialle, lampaalle, vuohelle, porolle, koiralle ja kissalle sekä sterilisaatio kissalle;
- 10) sairaan eläimen kliininen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi, tavanomaisten näytteiden ottaminen ja pikatestaus tai toimittaminen laboratoriotutkimuksiin eläimen sairauden syyn selvittämiseksi sekä tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkotutkimuksiin;
- 11) sairaalle elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävälle eläimelle tarvittava hoito, jota on mahdollista antaa eläimen pitopaikassa ja johon kuuluu myös nautaeläimen juoksutusmahaleikkaus;
- 12) perustasoinen ensiapuluonteinen hoito, jota tarvitaan muulle kuin 11 kohdassa tarkoitettulle eläimelle, johon kuuluvat ruoansulatuskanavan ja virtsateiden häiriöiden konservatiivinen hoito, tulehdus- ja kiputilojen hoito, sokin hoito, metabolisten häiriöiden hoito, haavojen ompelu, muu vastaava enintään vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä hoito, tavanomaisimpien pienten kotieläinten luunmurtumien immobilisaatio sekä hoitoon liittyvä välttämätön jatkokäsittely tai lääkehoito ja tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkohoitoon;
- 13) synnytysapu, johon kuuluvat keisarileikkauksista nautojen, lampaiden, vuohien ja kissojen keisarileikkaus;
- 14) eläimen lopetus.

Järjestämisvastuu tulee määritellä lain 9 §:n mukaan alueellisen tilanteen perusteella. Järjestäjän tulee järjestää 8 §:n mukaiset palvelut ainakin elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettäville eläimille. Lisäksi tulee järjestää sellainen eläimen äkillisen ja vakavan sairastumisen, vahingoittumisen tai sairauden vaikeutumisen edellyttämä välitön arviointi ja hoito, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai eläimen merkittävää kärsimystä, sekä eläimen lopetus eläinsuojelullisin perustein (kiireellinen eläinlääkäriapu).

Muut 8 §:n mukaiset palvelut kuuluvat järjestämisvastuuseen siltä osin kuin niiden järjestäminen on tarpeen kyseisten palvelujen riittävän ja kohtuuhintaisen alueellisen saatavuuden sekä edellä mainittujen ja muiden järjestäjälle ko. laissa säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaamiseksi.

Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen mitoituksessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien järjestäjän alueella tarjoamat palvelut.

10 §:n mukaan järjestämisvastuuseen kuuluvien palvelujen tulee olla saatavilla niitä kotieläimiä varten, joiden omistajan tai haltijan asuin- tai kotipaikka on järjestäjän alueella. Eläintenpitopaikassa annettavien eläinlääkäripalvelujen tulee olla saatavilla järjestäjän alueella pidettäviä kotieläimiä varten.

Järjestäjän tulee huolehtia, että järjestämisvastuuseen kuuluvia eläinlääkäripalveluja on saatavilla arkipäivisin ainakin virka-aikaan.

Kiireellinen eläinlääkärinapu on järjestettävä sitä tarvitsevia eläimiä varten myös virka-ajan ulkopuolella. Lisäksi kiireellistä eläinlääkäriapua on annettava kaikille järjestäjän alueella oleville kotieläimille, jollei voida pitää olosuhteisiin nähden kohtuullisena, että eläin viedään saamaan eläinlääkäriapua järjestämisvastuussa olevan järjestäjän alueelle.

Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen tulee olla saatavilla palveluiden käyttäjien kannalta kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisella etäisyydellä maantieteelliset olosuhteet huomioon ottaen.

Eläinlääkäripalvelut tulee järjestää siten, että eläinlääkäri käy tarvittaessa eläinten pitopaikassa, kun palveluja tuotetaan elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettäville kotieläimille, hevoseläimille sekä sellaisille muille suurikokoisille kotieläimille, joita ei voida ilman merkittävää vaivaa kuljettaa eläinlääkärin vastaanotolle.

Lain 20 § mukaan järjestäjän velvollisuudesta huolehtia elintarvikelain ja sillä täytäntöön pantavien säännösten noudattamisen valvonnasta säädetään tarkemmin elintarvikelaissa.

Järjestäjän on lisäksi huolehdittava uuden eläinlääkintähuoltolain 1 §:n 3 momentissa mainituissa laeissa (eläintautilaki 76/2021, sivutuotelaki 517/2015, eläinten hyvinvointilaki 693/2023, eläinten kuljetuslaki 1429/2006, eläinten lääkitsemislaki 387/2014, eläinten tunnistamis- ja rekisteröintilaki 1069/2021) kunnaneläinlääkärille säädettyjen tai näiden lakien nojalla määrättyjen valvontatehtävien hoidon edellytysten järjestämisestä alueellisten ja valtakunnallisten valvontaa koskevien suunnitelmien mukaisesti.

Palveluvalikoima

Eläinlääkintähuoltolain (285/2023) 9 §:n mukainen kunnallisten eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun laajuus

Siilinjärven kunnan ympäristöterveyslautakunta on eläinlääkintähuoltolain 3 §:n 4 mom. mukaisesti järjestäjä Siilinjärven, Lapinlahden, Rautavaaran, Kaavin ja Tuusniemen kuntien sekä Kuopion kaupungin alueella siltä osin kuten aiemmin tämän päätöksen alussa on mainittu. Uuden

eläinlääkintähuoltolain 9 §:n nojalla järjestäjän on määritettävä järjestämisvastuunsa laajuus.

Eläinlääkintähuoltolain 8 §:n 1. mom. mukaisen luettelon kaikkien eläinlääkäripalvelujen sisällyttäminen alueelliseen järjestämisvastuuseen on tarpeellista kyseisten palvelujen riittävän alueellisen saatavuuden sekä laissa järjestäjälle säädettyjen muiden tehtävien hoidon turvaamiseksi. Näitä ovat muun muassa kiireellisen eläinlääkärin avun saatavuus, valvontatehtävät sekä eläintautivalmius. Palvelukohtaiset perustelut ovat seuraavat:

- 1) Yleistutkimus ja terveydentilan arviointi eläinten terveyden todentamiseksi; välttämätön osa muita järjestämisvastuuseen kuuluvia eläinlääkäripalveluita (mm. rokotus), joten se kuuluu aina järjestämisvastuuseen.
- 2) Kissojen ja koirien tunnistusmerkintä; koiran tunnistusmerkintä on lakisääteinen velvollisuus koirien omistajille, joten on välttämätöntä varmistaa palvelun saatavuus kaikissa tilanteissa. Koirien ja kissojen tunnistusmerkintä on sisällytettävä järjestämisvastuuseen, koska muualla laissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaaminen sitä edellyttää. Eläintauti- ja eläinsuojeluvalvonnassa on varauduttava tunnistusmerkintään kerralla suuri määrä eläimiä, joten on tärkeää varmistaa, että kunnaneläinlääkärit voivat toimia tässä tehtävässä.
- 3) Eläinterveyskäynnit, joista säädetään tarttuvista eläintauodeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveyssäännöstö") annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 25 artiklassa, sekä elintarviketuotantoa varten pidettävien eläinten pitopaikoissa tehtävät terveydenhuoltokäynnit ja terveydenhuoltosuunnitelmat; kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen, sillä eläinterveyskäynnit koskevat tuotantoeläimiä ja toteutetaan pääasiassa osana terveydenhuoltokäyntejä.
- 4) Rokotus; kansanterveydellisistä syistä on varauduttava ihmisten ja eläinten välillä leviävien tarttuvien tautien (kuten rabies, leptospiira) ennaltaehkäisyyn nopeasti käynnistettävillä rokotuksilla. Tämän vuoksi palvelun on kuuluttava järjestämisvastuuseen. Rokotukset ovat olennaisia infektioautien ehkäisyssä. Vähentämällä infektioautien esiintymistä edistetään sekä eläinten että ihmisten terveyttä ja hyvinvointia. Kansanterveyttä edistetään rokottamalla eläimiä vaarallisia zoonooseja kuten rabiasta vastaan sekä vähentämällä muiden eläintautien esiintymistä ja siten mikrobilääkkeiden käyttöä infektioautien ja niiden jälkitautien hoidossa. Rokottaminen on sisällytettävä järjestämisvastuuseen, koska muualla laissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaaminen sitä edellyttää. Eläintautivalmiuden vuoksi on varauduttava tarvittaessa rokottamaan kerralla suuri määrä eläimiä esimerkiksi epidemiatilanteessa, tai laittomasti maahantuotuja eläimiä.
- 5) Loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet; ihmisten ja eläinten välillä leviävät loiset, (muun muassa heisimadot ja suolinkaiset) on voitava estää, palvelun riittävydestä on huolehdittava ja mahdolliseen nopeaan lääkitystarpeen lisääntymiseen on varauduttava sisällyttämällä palvelu järjestämisvastuuseen. Vähentämällä loistautien esiintymistä edistetään

eläinten terveyttä ja hyvinvointia koko Suomessa. Tietyt loistaudit ovat zoonooseja, ja siten loisten häädöllä ja ehkäisyllä edistetään myös kansanterveyttä. Loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet on sisällytettävä järjestämisvastuuseen, koska muualla laissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaaminen sitä edellyttää. Eläintautivalmiuden näkökulmasta on varauduttava lääkitsemään kerralla suuri määrä esimerkiksi laittomasti maahantuotuja eläimiä.

6) Suun terveydenhuoltoon liittyvät välttämättömät perustoimenpiteet tai, jos se on toimenpiteen laajuus tai vaativuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista, jatkohoitoon lähettäminen; suun terveydenhuollon kohtuuhintaisten palvelujen riittävyys on varmistettava koko alueella sisällyttämällä nämä järjestämisvastuuseen. Yksityinen toimija voi valita asiakkaansa, joten suun terveydenhuollon järjestäminen on viime sijassa järjestäjän vastuulla. Kunnallisessa eläinlääkintähuollossa tarjottavat suun terveydenhuoltoon liittyvät perustoimenpiteet eivät merkittävästi vaikuta markkinoiden toimintaan.

7) Sarvien ja sarven aiheiden poistaminen nautoilta ja vuohilta; kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

8) Lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito elintarviketuotantoa varten pidettävälle nautoille, sioille, lampaille, vuohille ja poroille; kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

9) Kastraatio naudalle, sialle, lampaalle, vuohelle, porolle, koiralle ja kissalle sekä sterilisaatio kissalle; kuuluu järjestämisvastuuseen aina tuotantoeläinten osalta, ja kohtuuhintaisen palvelun saatavuus on välttämätöntä varmistaa järjestämisvastuuseen sisällyttämällä myös kissojen osalta eläinsuojelullisista syistä (kissapopulaatioiden syntymisen estämiseksi). Kissojen hallitsematon lisääntyminen ja kissan päätyminen kulkukissaksi johtavat eläinten hyvinvointiongelmiin. Lisäksi kissat voivat levittää eläintauteja ja zoonooseja, joista seuraa riskejä eläinten ja ihmisten terveydelle. Löytöeläinten talteenotto on eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa (693/2023) kunnille asetettu velvoite, ja tehostamalla kissojen kastraatioita ja sterilisaatioita vähennetään kuntien kustannuksia löytöeläinten osalta. Koirien kastraatio sisällytetään myös järjestämisvastuuseen palvelun saatavuuden varmistamiseksi. Yksityinen toimija voi valita asiakkaansa, joten koiran kastraation järjestäminen on viime sijassa järjestäjän vastuulla. Koiran kastraatio voi olla välttämätön harvinaisessa tilanteessa, jossa uroskoiran todetaan kantavan *Brucella canis* –bakteeria. *Brucella canis* voi tarttua myös ihmiseen.

10) Sairaalan eläimen kliininen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi, tavanomaisten näytteiden ottaminen ja pikatestaus tai toimittaminen laboratoriotutkimuksiin eläimen sairauden syyn selvittämiseksi sekä tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkotutkimuksiin; kuuluu olennaisena osana kiireelliseen eläinlääkärintäpöön ja kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

11) Sairaalle elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävälle eläimelle tarvittava hoito, jota on mahdollista antaa eläimen pitopaikassa ja johon kuuluu myös nautaeläimen juoksutusmahaleikkaus; kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

12) Perustasoinen ensiapuluonteinen hoito, jota tarvitaan muulle kuin 11 kohdassa tarkoitettulle eläimelle, johon kuuluvat ruoansulatuskanavan ja virtsateiden häiriöiden konservatiivinen hoito, tulehdus- ja kiputilojen hoito,

sokin hoito, metabolisten häiriöiden hoito, haavojen ompelu, muu vastaava enintään vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä hoito, tavanomaisimpien pienten kotieläinten luunmurtumien immobilisaatio sekä hoitoon liittyvä välttämätön jatkokäsittely tai lääkehoito ja tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkohoitoon; kuuluu kiireelliseen eläinlääkärintakuun ja kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

13) Synnytysapu, johon kuuluvat keisarileikkauksista nautojen, lampaiden, vuohien ja kissojen keisarileikkaus; kuuluu kiireelliseen eläinlääkärintakuun ja kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen

14) Eläimen lopetus. Kuuluu kiireelliseen eläinlääkärintakuun ja kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen mitoituksessa on otettu huomioon yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien järjestäjän alueella tarjoamat palvelut. Kiireettömiä eläinlääkäripalveluita on kattavasti tarjolla, mutta sisällyttämällä välttämättömät palvelut järjestämisvastuuseen järjestäjä varmistaa, että palveluita on saatavilla kaikissa tilanteissa ja myös poikkeuksellisissa olosuhteissa. Järjestämisvastuun taustalla on järjestäjän viimekätinen järjestämisvastuu eläinlääkintähuoltolain 8 §:n mukaisten palvelujen järjestämisessä.

Muiden kuin järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen järjestäminen (17 §)

Lain 17 §:ssä säädetään muiden kuin järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalveluiden järjestämisestä. Täydentävien palveluiden osuus Siilinjärven ympäristöterveyspalveluiden eläinlääkäripalvelutuotannosta on vähäinen eikä sillä ole vaikutusta yksityisten toimijoiden toimintaedellytyksiin. Vuonna 2025 tehdyn sisäisen seurannan perusteella täydentävien palveluiden osuus kaikista tehdyistä toimenpiteistä on noin 4-5 %:n luokkaa ja ulkopaikkakuntalaisten pieneläinomistajien osuus kaikista pieneläinkäynneistä virka-aikaan on myös noin 3-4 %:n luokkaa.

Täydentävinä toimenpiteinä järjestämisvastuun ulkopuolelta järjestetään:

1) Ultraäänikuvantamistutkimus tilanteissa, joissa sairaan eläimen asianmukainen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi sitä edellyttää. Viivytyksetön ultraäänikuvantamistutkimus on usein tarpeen asianmukaisen diagnoosin ja jatkohoidon tarpeen määrittämiseksi annettaessa kiireellistä eläinlääkärintakua (esimerkiksi vatsaontelon ultraäänitutkimus henkeä uhkaavan verenvuodon havaitsemiseksi).

2) Leikkaushoito henkeä uhkaavissa hätätilanteissa, kuten keisarinleikkaus, laparotomialeikkaus tai pyometraleikkaus kissoille ja koirille, mikäli eläimen lähettäminen jatkohoitoon viivytyksettä ei ole mahdollista. Leikkaushoidon viivästyminen voi aiheuttaa eläinsuojelullisen ongelman tai hengenvaaran, mikäli eläin ei ole kuljetuskuntoinen tai jatkohoitoa yksityisellä palveluntuottajalla ei ole saatavilla. Lisäksi muunlainen kiireetön perusleikkaus kissoilla ja koirilla, kuten esimerkiksi koiran sterilisaatioleikkaus, tyräleikkaus, silmän poisto, virtsakivileikkaus, maitorauhasleikkaus tai yksinkertaiset amputaatiot, joiden avulla ylläpidetään osaamisvalmiutta kiireellisiin hätäleikkauksiin. Myös eksoottisten eläinten perusleikkauksista, joita ovat esimerkiksi fretin kastreatioleikkaus, kanin kastreatioleikkaus ja kanin sterilisaatioleikkaus, saatava osaamisvalmius on tärkeää eksoottisten lemmikkieläinten peruspalveluiden turvaamiseksi. Viralliset polvitarkastukset, jotta potilas voidaan ohjata tarvittaessa jatkohoitoon.

3) Lisääntymiseen liittyvät tarkastukset, tutkimukset ja hoito sekä lisääntymisongelmien hoito myös muille kuin tuotantoeläimille, kuten esimerkiksi hevosen siemennys. Kunnaneläinlääkärin ei ole mahdollista selvittää luotettavasti, pidetäänkö eläintä tuotantoeläimenä vai lemmikkinä. Lisääntymiseen liittyviä palveluita (esim. hevosten tiineystarkastus tilakäynnillä) ei ole alueella saatavilla yksityisiltä palveluntuottajilta kohtuullisen etäisyyden päästä.

4) Veri- ja virtsa-analyysit sekä ihon sytologiset ja patologiset näytteet 8 § kohtaa 10 laajemmin. Analysointi on tarpeen eläimen sairauden syyn selvittämiseksi, hoitotarpeen arvioimiseksi ja mahdollisesti jatkohoitoon lähettämiseksi.

5) Hevosten ontuman syyn tarkempi selvitys ja hoito, esimerkiksi jänteiden ultraäänitutkimus tai nivelpiikitykset kotitalleilla. Analysointi on tarpeen eläimen sairauden syyn selvittämiseksi, hoitotarpeen arvioimiseksi, mahdollisesti jatkohoitoon lähettämiseksi ja uuden eläinlääkintähuoltolain 10 §:n mukaisesti kotitalli-hoitona.

6) Hevosen kastreatioleikkaus poikkeustilanteissa ja eläinlääkärin tekemän arvion mukaan. Tarjotaan tarvittaessa palvelun saatavuuden varmistamiseksi ja uuden eläinlääkintähuoltolain 10 §:n mukaisesti kotitalli-hoitona.

7) Koiran maitokulmahampaiden ja hevosen etuhampaiden poisto eläinlääkärin tekemän arvion mukaan. Tarjotaan tarvittaessa palveluiden saatavuuden varmistamiseksi ja hevospalvelut uuden eläinlääkintähuoltolain 10 §:n mukaisesti kotitalli-hoitona. Palveluita tuotetaan rajatusti yksityisiä palveluita täydentävänä. 17 §:n mukaisia toimenpiteitä tarjotaan työvoiman saatavuuden ja eläinlääkärin perehtyneisyyden mukaan, pääpainon ollessa uuden eläinlääkintähuoltolain 8 §:n mukaisissa järjestämisvastuun perustehtävissä. Lisäksi 8 §:n tehtäviä priorisoidaan niin, että pykälän kiireellisimmät toimenpiteet hoidetaan aina ensin. Pieneläinpalveluita on tarjolla vain arkisin virka-aikaan, koska pieneläinpäivystyksen osalta järjestämisvastuu on Kuopion kaupungilla.

Päätöksen vaikutusten ennakkoarviointi: ei tarpeen tehdä, kyseessä lakisääteinen asia

Päätösehdotus

Tämä on SGEI-lain (2012/21/EU) mukainen päätös, jolla turvataan yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvät palvelut. Päätös tulee tehdä, jos markkinoiden toiminta on puutteellista ja viranomainen haluaa turvata kaikissa olosuhteissa kansalaisille tärkeän palvelun saatavuuden. Päätös on voimassa enintään 10 vuotta, mutta sitä päivitetään tarvittaessa tilannearvion perusteella.

Siilinjärven ympäristöterveyslautakunta päättää, että Siilinjärven ympäristöterveyspalveluiden eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuu eläinlääkintähuoltolain 9 §:n nojalla on laajuudeltaan 8 §:n listauksen mukainen.

Lisäksi lautakunta päättää, että lain 17 §:n mukaisina täydentävinä toimenpiteinä järjestämisvastuun ulkopuolelta järjestetään:

1. ultraäänikuvantamistutkimus tilanteissa, joissa sairaan eläimen asianmukainen tutkimus ja hoito sitä edellyttää

2. leikkaushoito henkeä uhkaavissa tilanteissa ja kiireettömät laajemmat perusleikkaukset sekä ortopediset tutkimukset osaamisvalmiuden ylläpitämiseksi
3. lisääntymiseen liittyvät tarkastukset, tutkimukset ja hoito sekä lisääntymisongelmien hoito myös muille kuin tuotantoeläimille
4. veri- ja virtsa-analyysit sekä ihon sytologiset ja patologiset näytteet 8 § kohtaa 10 laajemmin
5. hevosten ontuman syyn tarkempi selvitys ja hoito
6. hevosen kastratioleikkaus poikkeustilanteissa ja eläinlääkärin tekemän arvion mukaan
7. koiran maitokulmahampaiden ja hevosen etuhampaiden poisto eläinlääkärin tekemän arvion mukaan

Tämä päätös tulee kuntalain 143 §:n mukaan voimaan mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, ellei valitusviranomainen kiellä täytäntöönpanoa. Kyseessä ei ole tilanne, jossa täytäntöönpano tekisi valituksen hyödyttömäksi.

Päätös

Hyväksyttiin.